

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an 200 Lei
Pe 6 luni 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Pentru pace

(*) Conducerea bisericii dominante ne omoară cu dragostea. Grija ei cea dintâi și cea mai mare suntem noi, uniții. Fără noi, nici nu știm ce rost ar mai avea și ce-ar mai ști face. Cu ce și-ar omori vremea și energia, de o pildă, simandicoasele obraze, cari s-au datat pernicioasei pasiuni a statisticelor confesionale?

Căci asta este una din cele mai iubite ale lor petrecanii: numără în toate chipurile sufletele credincioase Papei dela Roma. Indoită atențiune dând acelor cari îmbracă ceva slujbă în țară. Astfel lumea află, spre mândria noastră, că un însemnat număr de fii vrednici ai bisericii unite își închină viața binelui de obște. — Mai greșesc ei, nu-i vorbă, cu numărătoarea, dar ce-i drept nu-i păcat: muncesc cu stăruință.

De aceea ne prinde mirare, că până acum le-a putut scăpa neobservat un lucru destul de ciudat: în tot ministerul cultelor nu este nici un funcționar unit! Nici mare, nici mic.

Li rugăm să controleze. Și să protesteze. În interesul bunei administrații și a păcii. Prin însăși fizionomia sa, ministerul cultelor trebuie să fie doar o mică icoană a configurației religioase a țării. Va putea lămurii mai ușor problemele încălcate ale cultelor, având pentru ele specialiști cari le cunosc din viață și temeinic. Așa a făcut, de pildă, urgisitul stat unguresc, care a avut pentru treburile bisericii ortodoxe un referent ortodox român. De sigur, nu de dragul românilor.

Acum: în ministerul cultelor noastre nu este nici un unit. Se poate închipui ca noi să găsim înțelegere la oameni cari nu ne cunosc? Și pot aceștia lumina pe ministrul lor în treburi pe care nu le știu? Rezultatul se vede: administrație haotică și isprăvuri chinezești. O imensă corespondență inutilă, care lămurește chestiuni elementare.

Mai ales că la nepriceperea, explicabilă, se mai adăoge ceva: vădită reavoință față de biserica noastră. O fi din naștere, o fi din pricina unor presiuni externe, nu știm. Cert e însă, că d. Crăciunescu, de pildă, se silește să ni-o dovedească pe față, brutal. Nu ne gândim numai la isprava lui în jurul bugetului și a plăților. Ci la actele administrative. La toate face dificultăți; dă rezoluții de șieană în chestiunile cele mai clare și mai drepte; răscolește arhiva pentru a relua cazuri de mult în ordine. Se simte, omul, exponent al Sibiului și cearcă să fie pe plac stăpânilor. Așa își pricepe el rostul.

Crede însă guvernul, că poate fi mulțumit cu acest tratament biserica noastră? Putem noi avea încredere în minister? Și se asigură astfel o bună desfășurare a administrației, spre mulțumirea tuturor?

Hotărît: nu! În structura lui actuală și stăpânit de duhul îngust al unor sectari, ministerul cultelor este izvor de vrăjmășie și nemulțumiri. Exact contrarul la ce ar trebui să fie. De aceea cerem: Să se facă în ministerul cultelor o secție pentru biserica unită, așa cum a fost dintru început. Și aceasta să aibă conducător unit. — Pentru pace și buna rânduială!

Vremea este să acționăm

— Invățământ păcătos — Primejdii cumplite — Replica ce se impune —

(+) Nu ne putem plânge că ducem lipsă de școale. Dimpotrivă: avem școale primare, profesionale, comerciale, gimnazii și licee de băieți și fete, berechet. Ba chiar prea multe, încât cărmulrea s'a simțit datoare să le mai reducă. Așisderea și numărul dascălilor mici și mari, precum și al ucenicilor slovei, întrece orice așteptări. La universitate ca la școalele medii.

Și cu toate acestea nu ne putem bucura. Considerații de ordin etic și social ne reîmpospătează în minte amara remarcă a prorocului: „Multiplacasti Domine gentem sed non laetitiam“. Mulțimea aceasta a elevilor și a magistrilor ne pune pe gânduri. Căci ori cât am dori să ne desbărăm de sumbra icoană a dascălilor „conducători de școale de criminali și protectori ai împărăției fărădelegii“, — icoană zugrăvită de prof. James cu prilejul unei conferințe la univ. din Chicago, — fapte și date ce nu admit replică ne silesc să recunoaștem, că nu-i o vedenie îndepărtată, ci o realitate dureros de apropiată. Școala noastră, în loc să fie un templu sacru de amvonul căruia să se apropie, cu frică și cutremur, slujitori purificați de patimi, pentru a vesti cuvântul întăritor al adevărului, generațiilor ce se ridică, nu odată e prefăcută într'o tavernă ordinară, unde demagogi și sofști limbuși, dar fără simțul răspunderii, otrăvesc lumea fragedă și fără orientare științifică îndestulătoare a tinereții.

Cazul Lupaș e arhicunoscut. Caz rușinos și consternant. Și de-ar fi un caz izolat izvorit, să zicem, într'o clipă de eclipsare a conștiinței „istoricului“ sibiuan ce-și uită că nu într'un manual de școală se plasează veninul ranchiunelor personale, (dacă peste tot așa ceva-i demn de-un bărbat de știință), — treacă ducă-se. Din nefericire, însă, nu-i așa. Metoda Lupaș, cu mai mult ori cu mai puțin substrat de vanitate personală și inconștiență, are adepți numeroși. Autori de manuale școlare și simpli dumișcatori a priceperii sau nepriceperii tipărite a altora. Mai mult: sinistra operă de mutilare a adevărului, de ducere în rătăcire a minților tinerele și de pervertire a gingașelor și simțitoarelor inimi școlărești, nu e un monopol rezervat istoriei. Lucrări cu înalte brevete, sub felurite etichete: geografie, anatomie, biologie, psihologie, sociologie și alte logii, vând de sârg, pe sume pipărate, neadevăruri sfruntate la adresa credinței, și moralei creștine, a instituțiilor, rânduelilor și slujitorilor ei.

Pustiitoare avalanșă declanșată de cărțile de școală crește în sălbătăcie când i-se asociază, cu autoritatea sa indiscutabilă în ochii elevilor, expresia vie, ambulantă, a științei: magistrul. Alușile intenționat transparente, săgețile ironice, „spiritele“ fără spirit ale acestuia sunt prinse de nevinovatele jertfe apucate pe mâna lui, reținute, frământate în suflet.

Prea adosea repede aplicate. În ce sens și cu ce sfârșit, nu e greu de bănuț. De orice categorie de școli și școlari va fi vorba. Ravagiile făcute, în viața intelectuală și morală a tinerimii, de libertinajul școalelor de stat, sub masca științei și în numele progresului, numai unul singur le cunoaște în toată grozăvia lor: Cel de sus, a cărui existență e declarată, dealtfel, indiferentă pentru cetățenii globului terestru de-un foarte vorbăreț exponent, cu hrisov, al clasicismului dela Seminarul pedagogic din Cluj. Știm însă pozitiv — relatările ziarelor și câte-o destăinuire scăpată din gură de medici întăresc acest lucru, — că observația lui Sir Ios. Fitch se potrivește și stărilor dela noi: „Școalele de stat sunt adevărate centre și răsadnițe ale vișului... Nimenia nu poate absolve o școală superioară fără să fi intrat în atingere intimă cu vișul și pușini, durere foarte pușini, scapă fără să fi beut din belșug din acest păhar cu venin“. — Spre paguba neamului și ocară celor ce rabdă fără cuvânt asemenea stări de lucruri,

Răul fiind mare și puhoiul în creștere și la noi, caută să-l zăgăzuim. Legea ne dă dreptul. La noi doar instrucția religioasă de parte de-a fi proscrisă din învățământ, e legiferată și inculcată stăruitor și în termeni respectuoși. Cum se face atunci că atâția inși, cu titluri pe carton, pot lua în bătaie de joc spiritul și rândulala legii, cu atâta neobrăzare, dacă nu grație indolenței și tembelismului celor ce se mulțumesc să ia la cunoștință, — fie și cu indignare, dar fără să treacă la ripostări demne — ultrajul ce se aduce conștiințelor tinere?

După, informațiile ce avem Agru e hotărît să acționeze energic pentru purificarea în sens creștinesc a atmosferei școlare. A și început deja să adune material informativ și documentar atât în ce privește conținutul manualelor de școală, cât și referitor la ținuta personalului didactic în chestiile credinței și moralei. Cel dintâi chemați să deie mână de ajutor la ducerea'n îndeplinire a operei acesteia de enormă importanță sunt părinții, cateheții și profesorii de religie. Primii documentându-se din spusele fiilor proprii. Ceialalți parcurgând cu atenție și notându-și conștientios aberațiile strecurate în cărțile de școală. Cu toții punând la dispoziția Agrului materialul cules.

Stând lucrurile așa cum stau, orice întârziere e o crimă, orice întrelăsare e o fărădelege. Și nădăjduim că de astădată nimenia nu se va face vinovat de păcatul nepăsării. Să facem deci, cu toții, Domnului, căci vremea este. Altfel ne cutrepește prăpădul ca pe niște nevolnici bunți de înghlțit. — Quod Deus avertat!

Să organizăm tineretul! Hristos a fost, este și va fi semnul cărui l-se zice împotriva. Biserica sa așisderea. Mărturie ne este istoria ei de nouăsprezece veacuri.

Biserica noastră română nu face excepție. Dușmanii ei în loc să scadă, s'au înmulțit. Vreți dovadă?

Priviți la pocăiți, sâmbătiști, anabapțiști, socialiști, comuniști ș. a. cum cutreeră satele, împărțind gratuit broșuri pline de otravă aducătoare de moarte în sufletele celor slabi de înger. Ascultați murmurul ce vibrează pe buzele unei însemnate părți a poporului nostru și veți cunoaște că e un murmur strein ce te face să te cutremuri, pentru că e dușmănos bi-bisericii și slugitorilor ei! Priviți la multele păcate și rele ce se lăfesc tot mai mult și pe satele noastre, pe cari le poate vedea tot cel ce are ochi de văzut și vrea să vadă!

În fața acestor stări de lucruri ce facem noi? Luptăm noi ca și biserica apuseană? E poporul nostru pregătit, ori barămi îl pregătim acum ca să poată rezista multelor atacuri făcute asupra cetății sufletului său?

Cercat-am noi ca biserică să dăm tinerimii poporului nostru, generației de mâine, o creștere religioasă, mai altfel decât în trecut? Cumpănit-am însemnătatea Enciclicii Sf. Părinte Papa Pius XI „Divini Ilius Magistri“ trimisă tuturor preoșilor, în prefața căreia ne aduce așa de solemn aminte de datorința noastră de preoși de a purta o grijă deosebită de tinerimea adultă care mai ales azi e expusă la așa multe ispite? Eu unul n'ași îndrăzni să zic: da! Din potrivă, cuget că suntem de parte de a fi unde ar trebui să fim!

Pentru a putea da o nouă îndrumare vieții sufletești a poporului nostru — și e timpul suprem s'o facem, căci de nu vom păși ca cei din Spania — socot o singură cale ducătoare la scop, anume: organizarea tinerimii adulte, formând o *Asociație generală a tinerimii adulte române unite*, din întreaga provincie noastră bisericască. Spre acest scop ar trebui mai întâi să se formeze astfel de asociații în fie-

care parohie, așa cum au făcut Sașii cu sute de ani înaintea! (Un proiect de statute am publicat în Cuv. Adevărului nr. 3—1930). Numai pe această cale vom putea aduce tinerimea adultă la catehizările prescrise la vecernii — cari azi abia se fac în 10—15 parohii — și numai așa va putea fi generația de mâine conștientă de credința ei, gata s'o apere la caz de lipsă cu viața chiar! Sinoadele protopopești ar putea discuta această idee, iar P. V. Superioritate, de va va afla-o de bună, să dea ordin de înfăptuire până nu-i prea târziu. (Pr. Liviu Costea).

Preoțimea și specialiștii

— Strigățul de ajutor al unui mirean —

Zilele trecute, preoții uniți din districtul Beclean și cele învecinate au ținut o mare adunare de protest în contra tratamentului neomenesc la care îl supune guvernul specialiștilor. — Au mulțumit, după cuviință, celor cari s'au interesat de soarta lor, în primul loc arhierilor bisericii, hotărînd să secondeze mai viu acțiunea lor pentru izbânda dreptății. Au trimis o scrisoare de mulțumită ziarului „Patria“ care a apărut cu căldură cauza lor dreaptă. De altă parte, au trimis telegrame parlamentarilor uniți, cerându-le stăruință neînfrântă la luptă; și alta ministerului cultelor.

Adunări de acestea s'au mai ținut și se vor mai ține. Sunt ultimele încercări de a exprima pașnic o durere ajunsă insuportabilă. — Căci acesta-i adevărul: preoții sunt la pragul disperării. Acolo i-a dus guvernul specialiștilor. Deoparte, printr'un sistem complicat de curbe le-a redus în chip neomenos, până la ridicol, salariile. Preoților uniți, în deosebi, mult mai mult decât celor ortodocși, și chiar minoritarilor. Apoi nici suma de batjocură ce le-a mai lăsat, nu li-se plătește, nu cu lunile, ci azi mâine cu anii.

Cum se explică acest tratament barbar la care este supusă preoțimea unită?

Întrebare cu atât mai îndreptățită, cu cât au fost destui preoți cari au sprijinit pe cărturarul Iorga și, cu el, pe d. Argetoianu, cu cele mai bune nădejdi. Cum se face, deci, că ministrul de finanțe părăsește simplaminte banca ministerială ori, și mai rău, insultă biserică, de câteori i-se aduce aminte în parlament datoria țării față de slujitorii altarelor?

Răspunsul e simplu: d. ministru ține să arate că este mai mult francmason decât vistiernicul țării. Și mai ales, nu-și uită vechiul crez, pe care l-a spus scurt și plastic: „îi pute opinca“. Este limpede că preotul, fiu și părinte al țaranului român, nu poate aștepta dela un domn cu nas atât de subțire altă purtare. Ce poate însemna pentru boierul Argetoianu acel factor de ordine și civilizație, de progres moral și național, care a fost în tot trecutul nostru greu încercat preotul ardelean, din moment ce el se contopește în mulțimea urgisită a țaranilor disprețuiți?! Preoții au umplut temnițele Seghedinului și dragostea de neam li reține și astăzi de a reacționa drastic la nelegiuirile guvernului; d. Argetoianu, în schimb, crede și spune în „Adevărul literar“, despre literatura română, că „se poate vorbi de ea în viitor“ și că, din toată literatura noastră, cartea preferată îi este „Bedecherul Automobil-Clubului“. Între acest domn cinic, care își bate joc de ce este românesc și „popa rumunesc“ care înfundă temnițele Seghedinului, nu poate fi, evident, nici o potrivire și nici o înțelegere.

Ar fi vremea însă să se trezească întreg neamul și să înțeleagă, că în fruntea țării nu mai poate sta acest cinism neromănesc, care izbește pe rând, cu criminală nepăsare, cele mai bune și mai vrednice clase și tagme sociale: țărănimia, preoțimea, pe dascăli și pensionari, ș. a. Pe acestea se clădește ordinea și rânduiala țării; din truda lor crește progresul ei. Batjocorindu-le și nedreptățindu-le ministrul finanțelor face operă nefastă, distructivă. — Neamul românesc e dator să ridică într'un glas și să ceară socoteală gu-

□ □ Foia „Unirii“ □ □

Goethe în Roma

de prof. Ioan Georgescu

La 22 Martie 1832, se stingea la Weimar, de un catar de plămâni, patriarhul literelor germane: *Iohann Wolfgang von Goethe*, în vârstă aproape de 83 de ani. Frumos, cuminte, bine înzestrat, cunoscând limbile clasice și cele principale moderne, umblat prin atâtea țări de înaltă cultură (Franța, Elveția, Italia), cu legături personale uimitoare nu numai în țară la el (50 de ani neîntrerupți în serviciul familiei princiare de Weimar), ci și în străinătate (Napoleon I în Franța și Thomas Carlyle în Anglia), — el e unul din fericiții cumularzi, prea puțini în viața așa de ticăloasă aici pe pământ, pe care l-au dăruit cu prisosință toate ursitoarele. Cercetătorii stau pierduți în fața lui, ca înaintea unui ocean. Chiar biografiilor le trebuie multe volume ca să expună cât decât această viață bogată și interesantă.

Popor latin cum suntem, credem că nu e fără interes să vedem, cum s'a simțit cel mai genial scriitor al rasei germane în metropola culturii și civilizației latine, la Roma. După iconoclasml adus de reforma religioasă asupra Germaniei și a Europei de Nord, Goethe e al treilea pelerin german în Cetatea Eternă. Primul a fost celebrul istoric de artă, *Winckelmann*, convertit la catolicism; al doilea marele critic, *G. E. Lessing*. Goethe a fost la

Roma în două rânduri: în 1786 și în 1787—1788. Roma a făcut o impresie așa de covârșitoare asupra lui, încât nu s'a sfiit să spună că e nemărginit mai frumos să mori acolo, decât să trăiești în Germania. (v. *Biedermann*, *Goethes Gespräche* I^o 145). Și, bine înțeles, pe el, marele „păgân“, l-a impresionat exclusiv Roma păgână și o parte din Roma renașterii.

Roma creștină, în particular cea catolică, medievală, nu exista pentru el. Chiar renașterea a izbutit, zice el, numai pe jumătate, pentru că n'a emancipat sufletul omenesc cu totul din robia creștinismului, care ține ca trupul să asculte de suflet, iar acesta de Dumnezeu. Goethe nu cunoaște al Dumnezeu decât frumusețea sensibilă și alt rost în viață decât desfătarea. De aceea își așezase deasupra patului un „cap de Jupiter colosal“, pentru a-și face rugăciunile de dimineața înaintea lui. Între artiștii renașterii mai mult l-a fascinat *Michel-Angelo*, autorul giganticei cupole a basilicii San-Pietro. Făcând o asemănare între generația de artiști contemporană lui și între aceea a genialului reprezentant al renașterii italiene, Goethe găsește că cea dintâi e pur și simplu imbecilă (*Taugenichts*). În fața lui, trebuie să-ți ascuzi pensula și pana, căci nu se poate crea ceva mai frumos decât a creat el. Dacă totuși vrei să începi ceva, trebuie să-ți uiți cu totul de el și de vremelnicie. Altădată spunea că, dacă ar avea măcar pentru câteva clipe puterea de a învia morții, ca altădată *Odysseus*, el n'ar învia pe nimeni decât pe *Michel-Angelo*, să se încredințeze și în chipul acesta, ce artist mare a fost el.

Dar să dăm cuvântul lui Goethe însuși.

„Sunt de șapte zile aici (scrie el din Roma la 7 Noemvrie 1786) și încetul cu încetul mi-selămurește în suflet icoana generală a acestei cetăți. O străbat neobosit încoace și încolo; îmi fac planul Romei vechi și a celei nouă; privesc ruinele, clădirile; cercetez câte o vilă; monumentele cele mai vrednice de luare aminte le cercetez pe îndelete; mă uit, plec revin; numai în Roma te poți pregăti să vezi Roma.

„... Când vezi o existență ca această mai veche de două mii de ani, schimbată din temelii și în atâtea feluri de vicisitudinea vremilor și totuși rămânând același pământ, același deal, de mulțori aceeași coloană și zid, iar în popor urmele acelulași caracter vechiu, te simți părtaș la marile hotăriri ale sorții și ca privitor te vei domiri numai cu anevoie, cum urmează o Romă după cealaltă.

„Și acest colos te impresionează calm... Ațurea trebuie să cauți ce e însemnat aici ești atras și copleșit de acestea (de lucruri însemnate). Mergând și stând, și-și arată peisaje de tot felul, palate și ruine; grădini și colțuri părăsite, largimi și strămtori, case și grajduri, arcuri de triumf și coloane, toate adeseori așa de aproape unele de altele, încât pot fi îngrămădite pe o bucată de hârtie. Ar trebui să scriu cu o mie de condeie; ce poate aici o singură pană! Și seara ești obosit și istovit de atâtea privire și uimire“. — Observații vrednice de cel ce le-așternut pe hârtie.

vernului pentru această operă primejdioasă. La nici un caz nu mai poate răbda în fruntea statului tirania cinismului, străin de sufletul românesc!

Dr. Victor Șioldea

advocat, membru al AGRU-lui

Briand și biserica. S'a mirat multă lume că Briand, fostul ministru al Franței, a avut înmormântare bisericească. „La Croix” din 16 Martie 1932 răspunde: s'a făcut așa, fiindcă nu a fost nici o piedică potrivnică.

Briand însuși a voit să aibă înmormântare bisericească; a declarat acest lucru de mai multeori. Din partea bisericii nu a fost nici o piedecă, după cum a declarat presei chiar cardinalul Verdier, arhiepiscopul din Paris, fost profesor de morală 40 de ani, deci cunoscător adânc al problemelor de acest fel. Briand nu era nici apostat, nici francmazon, nici excomunicat prin sentință judiciară, care singură l-ar fi putut lipsi de înmormântarea bisericească.

A fost un păcătos public și cunoscut? — Toată lumea cunoaște rolul important pe care — a avut Briand acum 30 de ani în desbinarea bisericii de stat și în furtul legal (?) al averilor bisericești, așa că a păcătuț în mod grav, meritând astfel condamnarea din partea catolicilor francezi. Fapta sa a fost publică, e drept. Dar aceasta nu e destul pentru a-l putea lipsi de înmormântarea bisericească, pentru că Briand n'a rămas până la moarte impenitent. Ajunge să examinăm politica sa religioasă de după războiu, când, evoluând, n'a mai fost anticlericalul de altădată. Avem dovezi bune: o serie de acte, cari au împăcat Sf. Scaun cu Franța. Istoria va putea discuta mai târziu valoarea serviciilor aduse de el Bisericii catolice în ultimii 10 ani; sinceritatea sa în lupta contra sectarismului și dorința sa să vadă forțele spirituale dominând în Franța.

Deci: „Oservatore Romano” a avut dreptul să spună: „Un lucru e sigur: aceea că, în ultimii ani ai vieții sale, Briand a înțeles puterea și poate și frumusețea idellor religioase și a misiunii Bisericii”. (Aug. Tremer A. A.)

Pentru ziua necazului

Idea ajutorării împrumutate e dintre acelea pe cari membrii marelui familii preoțești nu-i iertat s'o mai piarză din vedere. Izolați și avizați la puterile proprii, suntem slabi în fața greutăților. Lucru simțit îndeosebi de cei rămași, de regulă săraci și neajutorați, în cazul morții soțului ori tatălui preot.

Pentru a preîntâmpina cel puțin pentru viitor, atâtea jalnice tragedii de acest fel, am fost propus înființarea unui fond de ajutorare a familiilor preoțești îndoliate, schițând și un anteproiect în legătură cu acea propunere. Cetitorii „Unirii”, sigur, își vor aduce aminte. Deatunci m'am mai gândit la chestia aceasta, ce m'a preocupat și mă preocupă.

Și pentru că frații preoți, deoparte să nu-și facă iluzii nejustificate, iar de altă parte pentru a-i convinge de posibilitatea realizării Fondului proiectat, mă simt dator a completa acum ceea ce începusem atunci, la început. Și anume: amăsurat calculele, ce am făcut, ajutoarele ce se vor putea da familiilor preoților decedați, foști membri ai Fondului, nu vor fi dintru început de câte 50,000 Lei, ci la această sumă se va ajunge succesiv, în timp de 5 ani. Astfel, după cei morți în primul an se va putea plăti câte 15,000 Lei, după cei din anul II-lea câte 25,000 Lei, după cei din anul III-lea câte 35,000, după cei din anul IV-lea câte 45,000 Lei, iar după cei din anul V-lea câte 50,000

Lei. Incepând cu anul al VI-lea credem că se vor putea replăti în plus și taxele lunare.

Plătind astfel de cote la finea anului al 5-lea, pe lângă toate plățile efectuate, se ajunge la un fond, care asigură pentru viitor plățirea sumei de câte 50,000 Lei.

În calculul făcut am socotit, că am avea anual 600 membri, cari vor plăti regulat taxele lunare, și am socotit, în medie 15 morți la an. Din suma intratelor anuale, am scăzut la fiecare an câte 12,000 Lei, ca sume neintrate la Fond, din cauza morții membrilor.

Socotind vremile de azi, când nu ai siguranța plasării banului, și deci acesta nu fructifică, n'am socotit nici o sporire prin fructificare a banilor intrați (taxele plătite de membri).

În sfârșit încă un cuvânt: de ce cred mai potrivită înființarea acestui Fond, și nu militez pentru facerea unei asigurări, la vre-o reuniune de asigurare?

Întâi pentru faptul că la societățile de asigurare hotărăște mult vârsta celui asigurat și societatea plătește numai singur în cazul morții asiguratului. Pe când Fondul contemplat nu socotește vârsta membrului, și va putea da, cu timpul, și alte ajutoare. De ex. ajutorarea unui preot, în cazul morții soției lui, ori când i-a distrus focul avutul etc.

Dacă frații preoți vor crede că e bine a se înființa acest fond, socot, că pe lângă asentimentul autorităților noastre superioare bisericești, ce va fi solicitat, încă în decursul acestui an se va putea ținea adunarea de constituire, așa că aceasta societate de ajutorare să ia ființă cu ziua de 1 Ianuarie 1933.

Dispoziții de amănunt se vor putea face cu ocaziunea adunării de constituire, ori și altădată. Lucrul de căpetenie e ca Fondul să ia ființă cât mai curând.

Chestia e arzătoare pentru toți, neputând ști când ne sună ceasul despărțirii de ai noștri, pe cari aproape nime dintre noi nu poate spune că-i lasă aranjați în ce privește subsistența. Mai ales că pe destui îi răpește moartea relative tineri, fără să le fi lăsat posibilitatea de a-și fi adunat ceva, ori de a-și fi asigurat cât de cât pe cei rămași în urmă.

Prot. Enea P. Bota

Știri mărunte

Spiritul suflă unde-l este voia. Și minunate sunt roadele ce produce. Cum este conversiunea subită a întregului trib Manus din Noua Guinee. Când se credea, adecă, mai puțin în câștigarea lor pentru crezul Romei, numai ce se prezintă în bloc, ca un om, la Părinții misionari și le spun limpede și categoric: „Vrem să ne facem catolici; păcat că venim cei din urmă, când ar fi trebuit să fim cei dintâi”. Protestanții ce se fixaseră binișor, au trebuit să-și caute norocul într'altă parte, pentru că băștinașii au știut una și bună: „Noi nu vrem să mai știm de o religie făcută de oameni!”. Cât le-a fost de adevărat cuvântul, o dovedesc cele zece biserici noi ridicate și numărul botezaților, care la Papilalai face 1350, iar la Bundralis 2400. Congresul euharistic ținut în acest orașel, a fost un praznic luminat cum puține s'au văzut. — Mai curând ori mai târziu, ostenele robilor Domnului își aduc roadele sale. Cei buni ai noștri să nu piardă din vedere, nici ei, acest adevăr!

Biserica și știința. Universitatea „Sf. Inimă” din Milano nu stă singură în lume, cu toate facultățile sale, în slujba adevărului nefalsificat așa cum îl vestește biserica Domnului. La fel de devotată ideii creștine catolice pe toate tărâmurile științei este și Universitatea

catolică din Louvain (înființată la 1427) cu cei 3860 studenți ordinari ai săi din acest an, înafară de cei ce vor asista la cursurile de primăvară și de vară, pentru a se împărtăși de luminile atâtor profesori de celebritate mondială ai aceluia puternic focar cultural și sanctuar totodată. Același apostolat științific îl desfășoară și cei 118 profesori dela univ. catolică din Paris, în frunte cu strălucitul ei rector Baudrillart, sărbătorit chiar acum de cei 2500 studenți ai universității și de toată intelectualitatea franceză. (Membru al Academiei Franceze. Împlinește 25 ani de rectorat). Catolicismul german a reînviat și el la Salzburg, vechea-i universitate ce a ființat acolo din veac. XIV. până într'al XIX-lea. Faima profesorilor noiei citadele a științei vrednice de acest nume a atras deja anul trecut peste 900 de studenți. Număr ce crește într'una, ca al celor dela universitatea-soră din Nymwegenul Olandei, sau Washingtonul Americii de Nord. — Armis arma opponenda. Numai așa se poate pune zăgaz apostolice pseudoștiințifice. (atr.).

Bucuria lor. A francmasonilor din Spania. Cari de unde în 1922 aveau 33 de loje, în 1927 se ridicaseră la 85, iar în 1931 numărău deja 106. Un singur profesor de universitate a fondat în anii din urmă 5 „Mari Loje”. Două din gazetele lor pot scrie triumfător: „Revoluția spaniolă ne aparține nouă și e cu totul în mâinile noastre”. Chiar și Macia, președintele Cataloniei, după cum notează „El Mati”, din Barcelona, face parte din ceata fraților cu trei puncte. — Lipsa de organizare a dreptcredincioșilor: bucuria francmasonilor. În Spania. La noi. Și pretutindenea.

Locale. Dumineca viitoare, a cincea din Paresimi, va predica în catedrală pâr. Iosif Bucur, contabil la Adm. c. capitulară.

— Prinsă între puncte de cor și declam. (dș. Lazarescu) conferința de Duminecă a pâr. Dr. Nicolae Lupu: „Mucenicii și Sfinții Părinți din țările noastre”, a procurat numeroase asistențe clipe de îndreptățită mândrie românească și creștinească. Și pe pământul țării noastre au trăit doar Sfinți și și-au vărsat sângele mulți și bineînvingători mucenici, după cum arată istoria vremilor bătrâne!

— În după amiaza aceleiași zile Reuniunea meseriașilor și a comercianților români din loc a ascultat interesanta expunere a d. Emil Oltean, antreprenor, despre: Desvoltarea comerțului și a industriei din Ardeal.

— N'a fost cruțat nici Blajul de *urgia apelor revărsate*, zilele acestea, ca un potop cumplit, peste țară. Nici bătrânii nu-și aduc aminte să fi văzut vreodată Târnavele așa de mari, ca acum. Câmpia Libertății a fost, 2 zile întregi, mare adevărată, ca și valea Târnavei Mici, înecată în valuri din deal în deal. Locuitorii cartierelor mai joase au trăit clipe de groază, văzând potopul irezistibil cum pătrunde în curțile și casele lor, atât „sub hurubi” cât și în partea de jos a orașului, lângă gară. Din fericire, apele scad, fără să fi făcut pagube prea mari. Circulația se va resimți mai greu, podul peste Târnavă Mică fiind stricat. — Dumnezeu să ne ferească pe viitor de astfel de încercări!

Prima locomotivă în stațiunea Văticanelor. Precum se știe, se lucrează mai de mult la construirea căii ferate și a stațiunii Cetății papale. Lucrările fiind ca și sfârșite, Sâmbătă, în 2 Aprilie c. la ora 10:15 și-a făcut intrarea în noua stațiune, pentru prima dată, o locomotivă din garnitura de Roma a căilor ferate italiene. Mașina aleasă pentru acest moment sărbătoresc a fost așteptată, pe lângă o seamă de notabilități dela lucrările publice și comunicație, de o mulțime de ziariști, fotografi și cinematografiști. În aceeași vreme o pădure de batiste flutura, salutând, dela înălțimea

eupolei basiliceii San-Pietro. — Pentru statul italian de sub cârma lui Mussolini, angajamentele sunt angajamente. Se scriu și se subscriu pentru ca să se țină.

Divorțuri la repezeală. Căsătoria nu-i pe placul celor cu »morala liberă«. Cele mai multe legislații respectă însă, cel puțin de formă, căminul conjugal și pun piedeci vitezei prea mari în terminarea proceselor de această natură. Decât că advocații mexicani au aflat că în unele state ale republicii lor federale s'a trecut peste acest »prejudiciu« juridic. Recordul în această privință îl atinge statul Chihuahua, unde jucăria zisă căsătorie se desfășoară în 24 de ore. Noua Mecca a divorțurilor crede că va încasa din acest sport sume considerabile, pe lângă tot »prețul redus« al acțiunii: 50 dolari de părechea despărțită. — Tristă iconă a decadenței la care se ajunge acolo, unde biserica-i prigonită și învățătura ei surghiunită.

Cine ajută pe bolșevici? Dacă ne-am lua după vorbele de ocară ce li-se aruncă dela atâtea tribune »autorizate«, am crede că nime. »Westdeutsche Arbeiterzeitung« relevă însă că, în 1930—31, Franța a importat petrol din Rusia în preț de 500 milioane franci. În același an 70% din creditele pentru export ale Angliei au fost destinate traficului cu Sovietia. Indiei i-s'au liferat tot deacolo 6000 tone ștei. America a cumpărat lemn și mangan de multe milioane dela tovarășii roșii. Svedia a vândut aceluiași în preț de 12 milioane coroane, și a primit comenzi de alte 13 milioane. La contul Japoniei din 1929 sunt semnate comenzi în valoare de 43 milioane jeni. Tot Rusia expediază petrol și silitră în Chile. De altfel America de sud se întrece cu Belgia în a încheia contracte ce reprezintă sume fantastice, cu Uniunea Sovietică. — Pentru aceea însă tirada criticelor și a discursurilor bătaioase împotriva bolșevismului curge gărlă.

Anunț. »In Institutul de Surdo-Muți al Statului din Cluj se primesc copii surdo-muți (băieți și fetițe) apti pentru învățământ, dela vârsta de 7—10 ani impliniți. Cererile timbrate, însoțite de actul de naștere al copilului, se vor înainta Direcțiunii Institutului până la data de 10 Mai a. c.« *Direcțiunea Institutului.*

† **Marla Șurani n. Mihalca**, văduvă de preot, a trecut la cele veșnice în ziua de 1 Aprilie c. într'al 72-lea an al vieții și 14 al văduviei. — Odihnească în pace!

Cărți & Reviste

DANTE: Divina Comedie. Traducere de G. Coșbuc. *Paradisul.* Ediție îngrijită și comentată de Ramiro Ortiz. »Cartea Românească«. București. 1932.

După o muncă desinteresată de 11 ani, dl prof. univ. Ramiro Ortiz a ajuns, prin publicarea v. III și ultimul »Paradisul«, la împlinirea însărcinării ce și-a luat: îngrijirea și comentarea traducerii lui Coșbuc a Divinei Comedii. Astfel, mulțumită competenței deosebite și străduinței dlui prof. Ortiz, literatura românească se poate mândri cu una din cele mai perfecte traduceri a neperitoarei opere a poetului florentin. Noi nu putem decât să-l felicităm și să ne bucurăm că a ajuns »la capătul acestei lungi ostenele«. Aibă mulțumirea sufletească că, prin această osteneală, a contribuit la răspândirea gloriei lui Coșbuc și la înălțarea morală a cetățitorilor români. Pentru amândouă neamul românesc îi rămâne pentru totdeauna recunoscător. — »Cartea Românească« și de data aceasta a dat dovadă că face totul pentru a sprijini cultura românească. Haina tehnică pe care a ținut să o dea acestei opere monumentale ar fi un titlu de mândrie și pentru marile case de editură din străinătate.

Dr. CLEMENS KOPP: Glaube und Sakramente der koptischen Kirche. »Orientalia christiana« v. XXV—1. Nr. 75 (Ian. — Febr.) — Roma, 1932. Pg. 217. Prețul 33 Lit.

Ca atâtea altele din admirabila serie »Orientalia christiana«, ajunsă prin aceasta la al 75-lea număr, cartea p. Kopp este o contribuție prețioasă la cunoașterea

mării probleme religioase a orientului creștin. Autorul se mărginește, intenționat, la înfățișarea actualei doctrine și ritualului întrebunțat de biserica coptă la săvârșirea sfintelor taine. Aceasta o face însă deosebit de temeinic, sistematic și complex. Dogmatistii, ca și cercetătorii problemelor liturgice, vor trebui neapărat să țină seamă de constatările interesante ce se găsesc în această lucrare, pe care o vor citi cu profit toți aceia pe cari îi interesează problema religioasă a răsăritului. Și cu plăcere: cartea e scrisă, adică, viu și interesant.

P. DULFU: Zâna florilor. — Edit. »Cartea Românească«. București. Ed. II. 1932. Pg. 99. Prețul 36 Lei.

Poveste cu zine, smei, Făt-frumos (aici îi zice Bujorel) — vechile cunoștințe ale copilăriei. Toată zvezată în versuri simple și ușoare, de mâna iscusită a lui P. Dulfu. Ilustrată frumos și bogat, cu desene de A. Murnu — cărticica are toate șansele de-a cuceri cercul cititorilor mărunți. Dovadă faptul că ieșe în a doua ediție.

SARINA CASSVAN: Trupul care își caută sufletul. — Ed. »Cartea Românească«. București. 1932. Pg. 228. Prețul 60 Lei.

Ar vrea să fie spovedania unui suflet trudit și ostenit, care a trecut prin toate bucuriile și durerile vieții, a gustat din toată gama senzațiilor până la paroxism. Disgustat, vrea să înceapă o viață nouă, dincolo de bariera lumii. Cu ajutorul preotului, pentru lămurirea căruia se scriu cele peste 200 de pagini, în cari se trece în revistă viața eroinei. — Cartea nu poate avea pretenții literare exagerate. Se citește totuși ușor și cu interes, grație aerului de sinceritate și vioiciunii scrisului. — Execuția tehnică bună. I-ar putea lipsi însă desenul ciudat de pe copertă și erorile de tipar supărătoare!

DER GROSSE HERDER. Nachschlage werk für Wissen und Leben. — Vol. II: *Batterie — Cajetan.* Pg VI—1728 coloane și 146 adaosuri speciale. — Ed. Herder, Freiburg im Breisgau (Germania) 1932. Prețul: legat cu călcăiu de piele 34.50 Mk.; cu aurituri 38 Mk.

Opera grandioasă, începută de casa Herder, continuă cu sârg și spor. Marele lexicon, a cărui apariție am semnalat-o în numărul nostru din 14 Februarie c. are deja încheiat și pus în vânzare al doilea volum. Răsfoind paginile lui masive, bogate, împodobite, tot mai mult se arată izbânda gândului ce a călăuzit pe editori: de-a realiza un nou tip de »enciclopedie«, potrivită lumii noi în care trăim. Răzimat pe deantregul pe lumina principiilor creștine, singurele cari pot servi de îndreptar minții ce se pierde în vălmășagul infinitelor probleme ale vieții moderne, și stăpânind suveran realitatea în multiplele înfățișări ale clocotului zilei, lexiconul Herder are toate șansele și drepturile de-a deveni prieten credincios și nedespărțit al oricărui intelectual. Nu mai este o simplă colecție de numiri și date, mai mult ori mai puțin savante și mai des inexacte decât conștiințioase, ci un adevărat sfetnic, care pune suflet și conștiință creștină în tot ce spune. Și dacă nu poate spune tot ce i-se pare necesar spre deplina lămurire a problemelor, mai ales a celor de actualitate și mai mult discutate, în cadrul restrâns al articolelor din serie, le consacră pagini speciale, articole lungi și temeinice pe cari le cuprinde în cadre spre a le ridica din comun. — Execuția tehnică aceeași ca la v. I: strălucită. De aceea prețul nu poate fi socotit decât cu adevărat modest: 300 Mk. pentru toate cele 13 volume, pentru abonați. — Observăm însă, că prețul de favoare a încetat deodată cu apariția vol. II: la 29 Februarie c. Pentru viitor, noii abonați nu mai pot avea ediția legată în pânză. Vor trebui să-și cumpere pe cea în piele, cu prețul indicat mai sus (34.50, respective 38 Mk. volumul). — Dar și cu acest preț este, evident, ieftin!

MAMA ZOLA: Povestiri și Poezii. Ilustrații de M. Teșanu. Edit. »Cartea Românească«, București. Prețul 60 Lei.

O literatură pentru copii, așa după cum au alte neamuri, ne lipsește încă. Încercări s'au făcut și se fac; unele mai mult, altele mai puțin reușite. A te apropia de lumea imaginației copilărești și a o pătrunde nu e ușor. De aceea cele mai multe din produsele literare pentru copii rămân numai încercări. O încercare sunt și acest povestiri și poezii. Unele din povestiri sunt lipsite de conținut, încât după ce le-ai citit, vezi că nu te-ai ales cu nimic. Altele sunt scrise numai în vederea unei morale silite. La aceeași constatare ajungem dacă citim poeziile, cu observația, că acestea multe păcătuiesc și din punctul de vedere al formei: rimă, ritm etc. În schimb ilustrațiile d-lui M. Teșanu, evocatoare, frumoase denotă multă fantazie și adevărat talent. — Iar »Cartea Românească«, pentru frumoasa execuție tehnică, se poate felicita.

Cetiți și răspândiți »UNIREA«

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

Pentru colaboratori. Experiențe tot mai bogate arată redacției »Unirii«, că nu strică să aducă aminte prietenilor cari îi scriu o lege, veche cât invenția lui Gutenberg: pentru tipar se scrie legibil și numai pe o față a hârtiei, nu pe amândouă. Altfel avem greutate și neajunsuri. Și o altă regulă, impusă de spațiul redus al foii: să scriem cât mai scurt, limpede și concis. Pentru asta vor fi recunoscători deopotrivă redacția și cititorii.

D. București. Am citit și noi, cu explicabil interes, buclucașul discurs politic, rostit la Duminica ortodoxiei de către Patriarhul Miron, »într'o adunare muerească«, așa cum îl rezumă oficial »Apostolul«. Și ne-ar părea bine, dacă am putea iscali sentința pomenitei redacții care afirmă că nu a fost în el »nimic vătămător, nimic din vreo preocupare politică... Nici nu era vorba de o singură confesiune neortodoxă, ci de toate și de vigilența confesională a fiilor lor ori în ce partid politic s-ar afla«. — Din păcate însă, după toate vorbele dulci din »Apostolul«, rămâne drojdia unei bănueli amare. Și lucrul curat nu-i, a bună seama. Altfel, de ce nu s'ar fi trezit Preacucernicii cevașilea mai de dimineață cu rectificările? Ori au așteptat cu bună știință să-i repeadă întâi toată opinia publică și să le aducă aminte glorioasele vremuri când slăvitul Patriarh era episcop la Caransebeș și scria pastorale de războiu? Apoi cum de ar fi putut răstălmăci atât de cumplit »pur academicul« grai patriarhal tocmai »Universul«, care nu știm să fie dușman ortodoxiei? Și de ce »Apostolul« redă așa de sgârcit ideile arhieresti, mai ales pe cele incriminate, și întregeste coloanele cu înțelepciuni redacționale? Ar fi fost mai simplu și mai convingător să le reproducă pe cât se poate fidel și complet. În urmă, d. Racoveanu știe (în »Cuvântul« din 7. IV 932), că discursul a fost rostit așa, cum a fost redat fidel în »Universul« și că același text a fost incredințat »de înalte mâni, unui profesor universitar, spre a-l publica; dar »s-a deslăntuit furtuna... și atunci a apărut textul autentic« din »Apostolul«. — Oricum ar fi, luăm spre știre cu plăcere, că Patriarhul desaproabă discursul din »Universul«. De-o fi fost chiar al Sanctității Sale — cu atât mai bine!

B. Cluj. Privitor la facultatea noastră de teologie nu știm mai mult decât au scris gazetele: Camera deputaților a admis, la legea învățământului superior, amendamentul susținut de p. deputat I. Coltor, în sensul căruia: »se poate înființa, pe lângă universitatea din București, o facultate de teologie catolică«. Acest lucru nu s'a făcut de loc »prin surpriză«, — cum a îndrăznit să afirme cineva la Senat, — ci după ce mai întâi însuși Premierul a căzut de acord, recunoscând și în ședința adunării deputaților, ca și la Senat, dreptul necontestat al nostru la deschiderea acestei școale înalte. De mirat numai, că și în fața evidenței se mai găsesc atâția »bătrâni«, cari se burzulesc și tipă împotriva. N-ar avea de ce. Mai ales după ce știu, că înființarea ei efectivă este... chestiune de buget. Adecă deocamdată moartă. — De aceea și bucuria noastră este numai de jumătate.

Am primit abonamentul pe 1932: M. Piatra, Oficiul parohial Poptelec, B. Săcuieni, C. Hațeg, Parohia cat. Mălcoci, Oficiul Parohial Vărădia, S. Viile Saturnare, P. Gherla, N. Ulmeni, C. Topa mică.

M. Făgăraș. Am primit 200 Lei, achitat până la 1. III 1933.

Dr. S. Gherla. Am primit 400 Lei, abonament pe 1930 și 1931.

Oficiul parohial. Tarcea. Am primit abonamentul pe 1931.

Biserica. Petrindu. Confirmăm primirea abonamentului pe 1931.

Dr. L. Groși. Am primit abonamentul pe 3 luni.

Oficiul parohial Istrău. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

B. Tievănuș mare. Am primit 400 Lei abonament pe 1931 și 1932.

T. Beiuș. Am primit 200 Lei, abonamentul pentru parohia Pocola.

Văd. S. Beiuș. »Unirea« s'a trimis la adresa indicată. Restanța de abonament e 100 Lei pe 1931.

M. Oradea. Am primit 250 Lei, abonament pe 1932. Vă mulțumim.

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, eșuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă